

Aanvullende gegevens

Inv. nr. 191

Gemeente Gorinchem

Eigenaar gemeente Gorinchem (sinds 1951)

Type ronde stenen stellingmolen

Functie tot 1949 het vermalen van granen ten behoeve van boeren en bakkers.

Bouwjaar 1764

Vlucht 24,05 meter

Wiekvorm Oud-Hollands (sinds 1965)

Bovenas Enthoven & Co., 's Gravenhage, gietnummer onder de vulstukken (1858)

Roeden binnenroede: Derckx Constructie, Beegden, nr. 431 (1982)

buitenroede: Derckx Constructie, Beegden, nr. 430 (1982)

Inrichting twee koppels 17der kunststenen met elk een reguleur, afschietwerk, mengketel, koekenbreker, sleepluiwerk.

Historische en technische bijzonderheden

Voor de bouw van de huidige molen in 1764 stond op dit stadsbolwerk een standerdmolen die uit 1634 dateerde. Toen de beide laatste korenmolens van de stad de Nooit Volmaakt en de hier beschreven De Hoop in een minder goede staat van onderhoud geraakten, kwam in 1941 onder de burgerij een actie van de grond om de toekomst van de molens zeker te stellen.

Actie burgerij

In een vlugschrift van de hand van Gorkum's eerste burger lezen we: 'Thans dreigt er ernstig gevaar voor de twee laatste molens, die nog van Gorkum's roemrijk verleden getuigen. Voor hun behoud dient de geheele burgerij pal te staan. Nu nog bestaat er een kans, dat zij voor lange jaren bewaard kunnen blijven, wanneer zij eensdeels behoorlijk worden hersteld, anderdeels van het z.g. stroomlijnsysteem worden voorzien. Alleen met toepassing van laatstgenoemde methode immers zal er sprake kunnen zijn van een nuttig krachtwerktuig, dat den eigenaar een redelijk stuk brood verschaffen kan'.

Openstelling

Na hun herstel werden beide molens op 19 december 1943 met enig feestelijk vertoon opnieuw in bedrijf gesteld. Ten gevolge van een bombardement in de directe omgeving van de molen op 4 november 1944, zijn scheuren ontstaan in het voegwerk van de romp. Als uitvloeisel ging de stenen romp water doorlaten en werden vloeren en balklagen door schimmels aangetast. Omdat de eigenaar niet overging tot het noodzakelijke herstel, trad het gemeentebestuur met hem in onderhandeling om de molen over te nemen.

Molen gekocht door gemeente

In 1951 besloot de gemeenteraad uiteindelijk de molen voor f 10.000, -- te kopen. Tevens werd besloten een bedrag van f 5.000, -- beschikbaar te stellen voor het noodzakelijke herstel.

Twee jaar tevoren, in 1949, was molenaar Van Beveren afgestapt van het gebruik van wind als krachtbron voor zijn bedrijf. Hij liet een elektrische installatie aanbrengen waarmee hij nog enkele jaren zijn molenaarsbedrijf bleef uitoefenen.

Van Bussel wieksysteem

Van 1952 tot 1965 was de molen uitgerust met het wieksysteem Van Bussel, dat in laatstgenoemd jaar werd vervangen door het zogenaamde Oud-Hollandse systeem.

In 1982, werd het gehele wiekenkruis vernieuwd.

VERSIERINGEN EN INSCRIPTIES

Groen geschilderde wit afgebiesde baard met opschrift:

DE HOOP

ANNO 1764

In een der balken heeft de toen 11-jarige zoon van molenaar Jan Baptist van de Wiele de volgende tekst gesneden:

DESE MOLEN AAN HET MALEN GEGAAN DEN

19 JULY 1764

PIETER VAN DE WIELE

De laatste vakmolenaar van de molen, Gilles van Beveren, liet zich in dit opzicht ook niet onbetuigd.

Hij bracht in de molen het volgende rijmpje aan:

Een molenaar is een grote dief

Van ieder zakje neemt hij zijn tarief

Al is het groot of is het klein

Hij neemt het zijn!

Overgenomen uit het boek: "Van maalwerktuigen tot cultuurmonumenten" van de Stichting Publikaties Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.